

bama čl.981. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi koji će stupiti na snagu 1.I 1978, može dopustiti samo u određenim slučajevima.

S obzirom na izloženo sud je odbio obaviti dostavu tužbe zapovjedniku broda "Al Birouni", a tužitelja pozvao da u roku od 20 dana, pod prijetnjom pravnih posljedica iz čl.109, st.5. ZPP-a, prevede pismena navedena pod točkom II izreke ovog rješenja, kako bi se dostavljanje moglo uredno izvršiti diplomatskim putem (čl.136, st.1. ZPP-a).

P.D.

B) Odluke stranih sudova i arbitraža

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 21. i 22.II 1977.

Intermare Transport G.M.B.H.
c/a Tradax Export S.A.

(The "Oakwood")

Suci: Lord Denning, M.R., Lord Justice Orr, Lord Justice Scarman

Brodarski ugovor (o susljednim putovanjima) - Brod je izvršio osam putovanja - Zahtjev raspolagatelja brodom da se izvrši i deveto putovanje - Naručitelji u brodarskom ugovoru na putovanje odbijaju zahtjev - Jesu li naručitelji broda u brodarskom ugovoru na putovanje obvezni poduzeti deveto putovanje

Vlasnici britanskog broda "Oakwood" su 14. srpnja 1970. sklopili brodarski ugovor na vrijeme s tužiteljima iz Hamburga - Intermare Transport G.m.b.H. za period od "najmanje 14 do najviše 16 mjeseci". Za vrijeme trajanja brodarskog ugovora brod je trebao prevoziti žito iz Sjeverne Amerike u Evropu. Naknada za brodarski ugovor je iznosila (charter-hire) 3,80 £ po toni za 30 dana u vrijeme trajanja brodarskog ugovora.

Prema ovom brodarskom ugovoru brod je bio predan 17. rujna 1970. u luci Hamburg. Period od najmanje 14 do

najviše 16 mjeseci značio je da su tužitelji obvezni vratiti brod između 17. studenog 1971. i 17. siječnja 1972.

Tužitelji su kao raspolagatelji brodom (disponent owners) sklopili podbrodarski ugovor o susljednim putovanjima (sub-charter on a consecutive voyage) s tuženima, naručiteljima broda u podbrodarskom ugovoru - panamskom kompanijom Tradax Export S.A. Vozarina bi iznosila oko 8 \$ po toni tereta za svako putovanje.

Brod "Oakwood" je započeo svoje prvo putovanje 2. listopada 1970. u luci Houston.

Za daljnji tijek događaja pokazala se vrlo značajnom klauzula 22 iz podbrodarskog ugovora, koja glasi:

Ovaj brodarski ugovor vrijedi za susljedna putovanja počevši od listopada 1970. g. kroz (through) studeni/prosinac 1971.

Kako se ovdje radilo o podbrodarskom ugovoru na susljedna putovanja, to je značilo da su tuženi naručitelji u ovom podbrodarskom ugovoru bili dužni koristiti brod za što veći broj susljednih putovanja kroz određeno vrijeme - prevozeći žito iz Sjeverne Amerike za Evropu i ponovno natrag pod balastom.

Prema vremenskoj tablici proizlazi da je - počevši od 2. listopada 1970. brod "Oakwood" bio na osam putovanja, te mu je za svako od njih bilo potrebno između 40 i 55 dana. Posljednje putovanje završeno je 5. studenog 1971. u luci Tilbury u Engleskoj.

Tužitelji - raspolagatelji brodom, zahtijevali su od tuženih naručitelja u podbrodarskom ugovoru da brod podje na još jedno putovanje nakon 5. studenog 1971. kako bi dobili naknadu za preveženi teret i u tom devetom putovanju. Tuženi naručitelji broda su na ovaj zahtjev odgovorili negativno, jer su zauzeli stajalište da su ovlaštteni predati brod po završetku putovanja - 5. studenog 1971. Međutim, tužitelji - raspolagatelji brodom vezani su sa svoje strane odredbom iz prvosklopljenog brodarskog ugovora - s vlasnicima broda, prema kojoj su obvezni držati brod najmanje 14 mjeseci, tj. do 17. studenog 1971, te su do tog datuma dužni plaćati vlasnicima vozarinu. Ukoliko bi brod vratili već 5. studenog, tužitelji bi morali platiti vozarinu vlasnicima za 14 dana za koje, međutim, sami ne bi dobili nikakvu naknadu od strane tuženih naručitelja broda. S tog razloga su tužitelji postavili odštetni zahtjev u visini od 65,298 \$.

Spor je bio iznešen pred 2 arbitra. Oni su našli da je klauzula 22 iz podbrodarskog ugovora bitna za nastali spor, a izvorno glasi: Ovaj brodarski ugovor vrijedi za susljedna putovanja, počevši od listopada 1970, s posljednjim putovanjem započetim kroz studeni/prosinac 1971.

Arbitri su^u ovu klauzulu na mjesto "započetim" umetnuli riječ "završenim" kroz studeni/prosinac 1971.

O istom slučaju je pred prvostepenim sudom rješavao sudac Donaldson, koji je dao za pravo tužiteljima - raspolagateljima brodom: naručitelji broda u podbrodarskom ugovoru na susljedna putovanja bili su dužni koristiti brod do posljednjeg dana prosinca 1971.

To znači, ako bi brod završio putovanje 29. ili 30. prosinca, naručitelji broda morali bi brod uputiti na još jedno putovanje 31. prosinca 1971, jer bi to u protivnom značilo (breach) nepoštivanje ugovornih obveza. Tuženi naručitelji broda u podbrodarskom ugovoru uložili su žalbu Apelacionom sudu.

Apelacioni sud je preinačio prvostepenu presudu iz bitnih razloga navedenih u votumu Lorda Denninga M.R:

Tuženi naručitelji broda u podbrodarskom ugovoru vjerojatno su znali da su tužitelji - raspolagatelji brodom držali brod na temelju brodarskog ugovora na vrijeme, ali kako je moguće da nisu znali točan datum do kada su tužitelji dužni predati brod, mogli su iz sklopljenog podbrodarskog ugovora na susljedna putovanja zaključiti da bi to moglo biti u studenom ili prosincu 1971.

Lord Denning u nastavku iznosi kako je nedvojbeno da su raspolagatelji brodom htjeli biti sigurni da će na vrijeme dobiti brod od tuženih naručitelja u podbrodarskom ugovoru i potom ga predati vlasnicima, te su stoga unijeli u podbrodarski ugovor (sklopljen s tuženima) odredbu "počevši u listopadu 1970. kroz studeni/prosinac 1971." Time su tuženi naručiteljima broda omogućili da vrate brod bilo kojeg datuma kroz navedena dva mjeseca - studeni i prosinac 1971. Prema ovom stajalištu su naručitelji broda bili ovlašteni vratiti brod 5. studenog 1971. jer to proizlazi iz teksta samog podbrodarskog ugovora (klauzula 22).

Navodi tužitelja - raspolagatelja brodom kako je posljednje putovanje trebalo započeti bilo kojeg dana u studenom ili prosincu 1971. nisu prihvatljivi iz jednostavnog razloga što bi u tom slučaju bilo suvišno u pod-

brodarskom ugovoru isticati mjesec studeni uz prosinac 1971. Bilo bi dostatno spomenuti prosinac 1971. i time bi se otklonila svaka daljnja nedoumica. U protivnom bi bilo vrlo teško tužiteljima - raspolagateljima brodom da na vrijeme ispune svoje obveze iz prvoklopljenog brodarskog ugovora na vrijeme, po kojem su bili dužni vratiti brod do 17. siječnja 1972.

Stoga Lord Denning ponovo naglašava kako je jedino logično stajalište po kojem brod treba biti vraćen tužiteljima bilo u studenom, bilo u prosincu 1971, te prihvaća žalbeni zahtjev tuženih naručitelja broda u podbrodarskom ugovoru na susljedna putovanja.

Sa svime izloženim u potpunosti se složio Lord Justice Orr, a takodjer i Lord Justice Scarman koji dodaje da je zabuna nastala jedino zbog engleskog tumačenja amerikanizma riječi "through" - "kroz", kojeg treba shvatiti kao "until" - "do". Tada postaje nedvojbeno da je brod u podbrodarskom ugovoru slobodan za korištenje od strane naručitelja broda do studenog ili prosinca 1971. kako je to shvatljivo iz klauzule 22. Iz svega proizlazi da su tuženi naručiteljima broda u podbrodarskom ugovoru na susljedna putovanja imali puno pravo vratiti brod tužiteljima - raspolagateljima brodom - 5. studenog 1971.

(LLR 1978, str.10)

K.V.

Bilješka.- Ova presuda o brodarskom ugovoru na susljedna putovanja vrlo je zanimljiva zbog terminoloških problema različitih tumačenja riječi "through". Naime, američko shvaćanje značenja riječi "through" moglo bi se shvatiti kao "kroz" u prijevodu, dok je u "engleskom" engleskom uobičajeno da se u istom smislu upotrebljava "until", što znači "do". Pojašnjenjem ovih pojmova u navedenoj presudi treba očekivati da je otklonjen svaki daljnji nesporazum.

K.V.